

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 57 0 Ps 118394 22 Rev
Dana, 02.08.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca M.A. d.o.o. L., D.V., N.V. i M.K. svi iz L. i I.V. iz Č., koje zastupa punomoćnik D.S., advokat iz B., protiv tuženog DUIF B.M.I. a.d. B., kojeg zastupa punomoćnik G.J., advokat iz B., radi utvrđenja, vrijednost spora 500.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv rješenja Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 118394 21 Pž 2 od 28.02.2022. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.08.2022. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenim rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 118394 20 Ps 2 od 18.11.2021. godine, utvrđeno je da je tužba tužilaca povučena. Obavezani su tužioci da tuženom na ime troškova postupka isplate iznos od 21.539, 70 KM, u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa rješenja. Zahtjev tuženog za isplatu troškova postupka, preko dosuđenog iznosa, je odbijen.

Drugostepenim rješenjem Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 118394 21 Pž 2 od 28.02.2022. godine žalba tužilaca je odbijena i prvostepeno rješenje potvrđeno. Odbijen je zahtjev tužilaca za naknadu troška sastavljanja žalbe, te je odbijen i zahtjev tuženog za naknadu troška sastavljanja odgovora na žalbu.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu odluku pobijaju tužioci zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlažu da se revizija usvoji i osporeno rješenje ukine.

Tuženi nije dao odgovor na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmetnu tužbu tužioci temelje na odredbi člana čl. 337. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ broj 127/08, 58/09, 100/11,67/13,100/17, i 82/19 - u daljem tekstu ZPD) i traže da se utvrdi prestanak tuženog iz razloga jer umanjuje svoju imovinu,

nezakonito raspolaže sa imovinom te obavlja poslove sa povezanim licima i umanjuje djelovanje akcionara u upravljanju društvom.

Postupajući po tužbi prvostepeni sud je zakazao pripremno ročište za dan 18.11.2021. godine. Na ovo ročište je za tužioce pristupila T.I., pripravnik, zaposlena kod advokata D.S. i predala zamjениčku punomoć kojom je od strane advokata ovlaštena da pristupi na pripremno ročište. Prvostepeni sud je našao da ova punomoć ne sadrži ovlaštenje za zastupanje tužilaca na pripremnom ročištu već samo za „pristup“ na ročište. Nadalje je prvostepeni sud utvrdio da advokatski pripravnik nema položen pravosudni ispit, da je vrijednost spora označena na iznos od 500.000,00 KM, te da prema članu 301a. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), lice bez položenog pravosudnog ispita ne može biti punomoćnik pravnog lica. Slijedom toga prvostepeni sud je našao da uredno pozvani punomoćnik tužilaca, advokat D.S., nije došao na pripremno ročište dana 18.11.2021. godine, te je zaključio da su ispunjeni uslovi iz odredbe člana 84. ZPP da se donese rješenje o povlačenju tužbe.

Drugostepeni sud je prihvatio utvrđenja prvostepenog suda i našao da advokatski pripravnik koja je pristupila na ročište kod prvostepenog suda nije imala ovlaštenje za zastupanje tužilaca u smislu odredbe člana 306. ZPP. Nadalje je drugostepeni sud našao da je pravilan zaključak prvostepenog suda zasnovan na sadržaju odredbe člana 301a. ZPP, da vrijednost predmeta spora prelazi iznos od 50.000,00 KM i da tužioce može zastupati samo lice koje ima položen pravosudni ispit, pa kako T.I. nema položen pravosudni ispit, drugostepeni sud je zaključio da se radi o neotklonjivom nedostatku u zastupanju. Po ocjeni drugostepenog suda osporeno rješenje o povlačenju tužbe temelji se na pravilnoj primjeni odredbe člana 84. ZPP.

Zaključak nižestepениh sudova da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi za povlačenje tužbe pravilan je, ali ne iz razloga koji su navedeni u obrazloženju odluka već iz slijedećih pravnih razloga.

Ovlašćenje za zastupanje u parnici (punomoć) zasniva se jednostranom izjavom volje. Zakon propisuje da se ona daje u pismenom obliku, ili usmeno na zapisnik. Punomoć ima procesno-pravnu prirodu i ispoljava se prema sudu i protivniku. Punomoć djeluju prema sudu i protivniku od momenta kad im je saopšten sadržaj tog ovlaštenja. U ime i za račun stranke parnične radnje u postupku može preduzimati punomoćnik (član 301. ZPP) ili zamjenik (supstitut) punomoćnika ovlašten u skladu ZPP. Od punomoći treba strogo razlikovati unutrašnji (osnovni) odnos, koji postoji između punomoćnika i zastupane stranke. Ovaj unutrašnji odnos je materijalno-pravne prirode i radi se o ugovoru o nalogu. Zamjenik punomoćnika stranke uvijek preduzima parnične radnje u ime i za račun stranke, a u materijalno pravnom odnosu je sa punomoćnikom stranke.

Stranka može ovlastiti punomoćnika na vođenje parnice (tzv. parnična punomoć) ili samo na preduzimanje pojedinih radnji u postupku. Advokat kome je stranka izdala parničnu punomoć ovlašten je na preduzimanje svih parničnih radnji, najznačajnije među njima navedene su u odredbi člana 305. ZPP. Prema odredbi člana 305. tačka 4. ZPP advokat je na osnovu parnične punomoći, ovlašten pismeno ovlasti drugog advokata na preduzimanje pojedinih radnji u postupku, osim zastupanja na glavnoj raspravi (član 305. tačka 4. ZPP).

Citiranom odredbom člana 305. tačka 4. ZPP, advokat je ovlašten, da na osnovu parnične punomoći stranke, izda posebnu pismenu punomoć kojom će sam odrediti sebi zamjenika, a za zamjenika može imenovati samo advokata.

Prema odredbi člana 306. ZPP, advokata kojom je stranka izdala punomoć može, uz izričito ovlaštenje stranke, zamjeniti drugi advokat, a pred sudom prvog stepena stručni saradnik i advokatski pripravnik koji su zaposleni kod advokata kojom je izdata punomoć.

U smislu navedene odredbe ZPP (član 306.) ovlaštenje zamjeniku punomoćnika advokata daje stranka. Ovaj zamjenik punomoćnika preduzima parnične radnje na temelju punomoći stranke i nije mu potrebno posebno procesno - pravno ovlaštenje (punomoć) od advokata koji ima parničnu punomoć.

Prema stanju spisa tužiocu su pismenim punomoćima od 29.03.2021. godine, koje su predane sudu dana 09.04.2021. godine, advokatu D.S. dali parnične punomoći, te su u punomoćima dali ovlaštenje da punomoćnika advokata može zamjeniti stručni saradnik zaposlen u njegovoj kancelariji S.M., i advokat D.Đ.

Punomoćnik tužilaca, advokat D.S., dao je pismenu punomoć od 18.11.2021. godine (naslovljena kao „zamjenska punomoć“) kojom je ovlastio pripravnika zaposlenog u njegovoj advokatskoj kancelariji T.I., da u ovom parničnom predmetu pristupi na pripremno ročište dana 18.11.2021. godine. Pripravnik je došla na ovo ročište i sudu u smislu odredbe člana 309. stav 1. ZPP podnijela punomoć koju je izdao advokat.

Iz naslova punomoći, koju je izdao advokat, proizilazi da se radi o punomoći za zamjenika punomoćnika. Punomoć je izdata za konkretno pripremno ročište. Shodno navedenom, ovlaštenje koje je izdao advokat punomoćnik tužilaca za pripravnika T.I., po sadržaju, smislu i svrsi, predstavlja ovlaštenje u kojem je izražena volja da pripravnik na pripremnom ročištu 18.11.2021. godine zastupa tužioce kao zamjenik punomoćnika. Stoga je osnovana reviziona tvrdnja da je pogrešan zaključak nižestepenih sudova da se pismeno ovlaštenje advokata od 18.11.2021. godine odnosi samo na „pristup“ na ročište i da u punomoć nije sadržano ovlaštenje za preduzimanje radnje.

Odredbom člana 301.a ZPP propisano je da stranku pravno lice u imovinsko pravnim sporovima čija vrijednost predmeta spora prelazi 50.000,00 KM, ne može zastupati punomoćnik koji nema položen pravosudni ispit.

Na strani aktivno legitimisane stranke označeno je pet lica, od kojih je samo M.A. d.o.o. L. pravno lice, dok su ostali tužiocu fizička lica. Predmet spora je zahtjev za prestanak pravog lica (tuženog) koji se temelji na razlozima iz odredbe člana 337. ZPD. S obzirom na zahtjev i sadržaj relevantne odredbe materijalnog prava, ovaj spor nije imovinsko pravni spor već spor statusno pravne prirode. Iz navedenih razloga, ovdje nema mjesta primjeni ograničenja za zastupanje tužilaca iz odredbe člana 301.a ZPP za lice koje nema položen pravosudni ispit.

Pripravnik T.I. došla je na ročište i predala pismenu punomoć od 18.11.2021. godine (člana 309. stav 1. ZPP). Ona se na ovaj način legitimisala kao zamjenik punomoćnika tužilaca koju je za preduzimanje parnične radnje ovlastio punomoćnik stranaka advokat. Tužiocu su advokatu dali punomoći sa izjavama kojima su za zamjenike punomoćnika ovlastili stručnog saradnika i drugog advokata. Prema tome, T.I. je na pripremno ročište

18.11.2021. godine, pristupila kao punomoćnik koji ima punomoć, ali nema ovlaštenje za preduzimanje radnji u smislu odredbe člana 305. tačka 4. ZPP (jer nije advokat) i odredbe člana 306. ZPP (jer tužiocima nisu ovlástili pripravnika da zamjenjuje advokata).

Shodno navedenom, u konkretnom slučaju, ne radi se o procesno pravnom nedostatku urednog zastupanja stranke, već o nedostatku ovlaštenja koji je materijalno pravne prirode, i koji nedostatak nije dužan niti ovlašten otkloniti sud. Zbog toga je, pripravniku zaposlenom u kancelariji advokata punomoćnika tužilac pravilno uskratio preduzimanje radnji na pripremnom ročištu 18.11.2021. godine.

Uredno pozvani punomoćnik tužilaca, niti njegov zamjenik po ovlaštenju tužilaca iz punomoći od 29.03.2021. godine, nisu došli na pripremno ročište dana 18.11.2021. godine, a punomoćnik tuženih nije tražio da se ročište održi, pa su time ispunjeni uslovi iz odredbe člana 84. stav 1. ZPP za donošenje rješenja o povlačenju tužbe.

Povlačenje tužbe u smislu navedene odredbe ZPP (član 84. stav 1.) počiva na zakonskoj presumpciji da je tužilac odustao od pravne zaštite. Nema zapreke za ponovno suđenje ako je ranija parnica u istoj stvari završena povlačenjem tužbe. Shodno tome nije osnovan revizioni prigovor da su tužiocima osujećeni u pružanju pravne zaštite.

Prvostepeni sud, prije održavanja pripremnog ročišta zakazanog za dan 18.11.2021. godine, nije donio rješenje o odgađanju ročišta u smislu odredbe člana 111. ZPP, pa je suprotno tvrdnji revizije, punomoćnik tužilaca bio dužan doći na ročište, bez obzira da li su dokazi čije je pribavljanje ranije određeno dostavljeni u spis.

Ishod postupka kojim tužiocima nisu zadovoljni ne predstavlja prihvatljiv osnov za tvrdnju o nepristrasnom i neobjektivnom postupanju suda.

Drugostepeni sud je u obrazloženju odluke dao odgovore na žalbene navode koji su od odlučnog značaja, pa nije osnovan revizioni prigovor da je drugostepeni sud prilikom donošenja osporenog rješenja pogrešno primijenio odredbu člana 191. stav 4. ZPP u vezi sa članom 231 ZPP.

Ostali navodi revizije nisu od značaja za pravilnost i zakonitost pobijane odluke, pa nisu ocjenjeni u obrazloženju ove odluke saglasno odredbi člana 231. u vezi sa članom 253. ZPP.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci, a na osnovu odredbe člana 248. ZPP u vezi sa članom 254. stav 4. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić